

4 maart 2019

De Poort van Dijk

Spinazie

Kent u deze nog? 'Ga zo door mijn kind, en gij zult spinazie eten...' Deze verbastering gaat terug naar een ver verleden, naar de grootste wijsgeer die Nederland heeft gekend.

Meer dan tweehonderd jaar lang waren zijn boeken verboden in Europa, omdat zijn toenmalige historische bijbelkritiek wellicht zou kunnen leiden tot atheïsme en fatalisme. Hij was niet alleen filosoof, ook was hij lenzenslijper, wiskundige en politiek denker uit de vroege Verlichting. We hebben het over Baruch Spinoza. Hij werd op 24 november 1632 geboren in de Sefardisch-Joodse gemeenschap van Amsterdam. Hij overleed op 21 februari 1677 in Den Haag. In zijn korte leven heeft hij veel teweeggebracht. Zoveel, dat tot op de huidige dag jaarlijks boeken over hem en zijn werk verschijnen.

Hoewel in zijn filosofisch werk de theologie geen rol speelde is hij van uitermate groot belang geweest voor de Bijbelwetenschappen. Zijn vrijzinnige benadering van de openbaringen door de profeten deed theologisch Nederland destijds op zijn grondvesten schudden! Immers, zijn visie, dat de openbaringen van de profeten niet regelrecht van hun God kwamen, doch dat profeten gewone mensen waren met veel verbeeldingskracht, was tegen het zere been van de toenmalige regerende kerk. Veel valt er over deze bijzondere mens te zeggen. Laten we slechts zijn tijdgenoten aan het woord laten, die hem beschreven als een zachtmoedig, rustig en bescheiden mens. Zijn levensmotto was *Caute*, wat behoedzaam betekent.

Ondanks al zijn behoedzaamheid werd hij toch uit de synagoge verbannen. De reden hiervan is niet geheel bekend. In het jaar 2007 werd hij opgenomen in 'De Canon van Nederland'.

'Ga zo door mijn kind, en gij zult spinazie eten' betekent niets meer of minder dan: je zult Spinoza heten, en even knap worden als hij.'

Foekje Dijk